

FROKOSTKONCERTER
PÅ SYDDANSK UNIVERSITET I ODENSE FORÅR 2018

FORÅRSFESTIVALEN MED MUSIKSTUDERENDE FRA SDMK	CZECH ACCORDION TRIO	FIDA JAMILA ISSA JAKOB HORSBØL ANDERSEN	MORTEN HEIDE KLAVER
TORS DAG DEN 22. MARTS KL. 12-13 PÅ CAMPUSTORVET	TORS DAG DEN 19. APRIL KL. 12-13 I THE WINTER GARDEN	TORS DAG DEN 3. MAJ KL. 12-13 I THE WINTER GARDEN	TORS DAG DEN 17. MAJ KL. 12-13 I THE WINTER GARDEN

Frokostkoncert i The Winter Garden, SDU-Odense

Morten Heide, klaver.

Torsdag den 17. maj 2018. Kl. 12-13. Fri entré.

PROGRAM:

EN VERDEN I H-MOL

Johann Sebastian Bach (1685-1750): Præludium og fuga i h-mol, BWV 869 (1722)

Joseph Haydn (1732-1809): Sonate i h-mol, (1776)

Alban Berg (1885-1935): Sonate op. 1 i h-mol (1907-1908)

Max Reger (1873-1916): Variationer (og fuga) over et tema af J. S. Bach, op. 81 (1904)

NOTER:

Johann Sebastian Bach: Præludium og fuga i h-mol, BWV 869 (1722)

I 1722 komponerede den tyske komponist Johann Sebastian Bach 24 par af præludier og fuger i samtlige tonearter; samlingen hedder *Das wohltemperierte Klavier*, eller på dansk *Det veltempererede Klaver*. Det allersidste par af præludium og fuga fra *Det veltempererede Klaver* står i tonearten h-mol. Præludiet er i binær form, dvs. [A:][B:], hvor både A og B gentages. Karakteristisk for dette præludium er den vandrende basstemme. Fugaen udmærker sig derved, at samtlige 12 toner i den kromatiske skala indgår i fugatemaet. Den såkaldte tolvtonemusik, hvis formål var at ligestille samtlige toner, gjorde først sit indtog i begyndelsen af de 20. århundrede. Men her har Bach altså alligevel foregrebet historiens gang, dog uden at lyde specielt moderne.

Joseph Haydn: Sonate i h-mol, (1776)

Centralt i Haydns pianistiske værk står de 60+ sonater. De fleste af sonaterne var skrevet som undervisningsstykker, men sammenfatter på fornem vis udviklingen af den wienerklassiske sonate. Under Haydns liv gennemgik også instrumenterne en stor forvandling; og netop den 32. sonate i h-mol fra 1776 er komponeret på et tidspunkt, hvor det moderne klaver var blevet så populært, at det ses i værket, at det er tiltænkt dette instruments muligheder: pedalbrug, varierende dynamik, repeterende toner, accenter. Med denne sonate fjerner Haydn sig fra den tidligere galante stil og komponerer en sonate med en heftig og lidenskabelig sammensnerpethed. Sonaten har tre satser.

Hvad der i de tidligere sonaters galante stil havde virket funklende og åndfuldt, sommetider endda koket i 1.-satsens gennemføringsdel, får i denne sonates første sats en anspændt, urolig kant. Finalesatsen, med dens besat udhamrede tema og sært urovækkende pauser, er nok Haydns mest voldsomme sonatesats. Den kulminerer i en lakonisk afslutning, hvor Haydn lader temaet buldre frem i unisone oktaver. Imellem de to ydersatsers turbulens står 2.-satsens liflige, melodiose menuet i H-dur, som med sit langsommere tempo i første halvdel giver en tiltrængt harmonisk balsam for øret, mens triodelen i h-mol fremkalder sonatens overordnede stemning.

Alban Berg: Sonate op. 1 i h-mol (1907-1908)

Alban Bergs musik besidder en umiddelbar ekspressivitet og spontan udtryksvarme, som ofte fascinerer dens lyttere. Desværre eksisterer der kun et udgivet værk for klaver af Alban Berg, nemlig hans første værk, Sonate op. 1 i h-mol, som stammer fra hans dage som kompositionsstuderende hos Arnold Schönberg i Wien. Schönberg, der står som faderen til tolvtonemusikken, videregav en anden lære til Berg, nemlig at en kompositions enhed afhænger af, at alle dens aspekter udspringer af en eneste grundidé. Dette princip anvendte Berg allerede i dette meget modne ungdomsværk (han var blot 23 år, da han skrev værket!); alle sonatens ideer udspringer af de første 4 takters materiale (lyt grundigt efter!), og tonearten h-mol aner man kun i begyndelsen og på den sidste halve side.

Max Reger: Variationer og fuga over et tema af J. S. Bach, op. 81 (1904)

Med sine *Variationer og fuga over et tema af J. S. Bach, op. 81* skabte Max Reger sit *magnum opus* i klavermusikken, hvis ikke i sit samlede oeuvre. Det har alt, hvad der er typisk og karakteristisk for Regers stil. Såvel variationerne som den afsluttende fuga var to genrer eller kompositoriske modeller, som Reger udviklede og mestrede til perfektion. Der er intet værk i Regers klavermusik, som måler sig med Bach-variationerne i størrelse og vægt. Reger undgik på mistænkelig vis de store former, men med sine Bach-variationer skabte Reger et stort og monumentalt værk. Ved at sætte sig selv i traditionen fra Bachs Goldberg-variationer, Beethovens Eroica- og Diabelli-variationer samt Brahms' Händel-variationer konfronterede Reger de mest ædle, overlegne og udfordrende eksempler på variationer, som havde set dagens lys.

Det indledende tema kommer fra den smukke duet for alt og tenor *Seine Allmacht zu ergründen, wird sich kein Mensch finden* fra Bachs Kantate BWV 128, *Auf Christi Himmelfahrt allein*. Reger foreskriver, at melodien skal spilles "blødt og sammenhængende – som en obosolo", og vist var temaet også oprindeligt for oboe d'amore og basso continuo. I de følgende variationer udvikles temaet på sindrig vis; visse steder er det kun brudstykker af melodien, som Reger varierer. 14 variationer bliver det til ialt, inden Reger afslutter værket med en længere 3-delt fuga, som jeg dog af tidshensyn bliver nødt til at udelade i dagens program. *Morten Heide, Malmö, maj 2018*

Morten Heide bor i Malmø, men kommer oprindeligt fra Odense. Han er uddannet pianist og kordirigent fra konservatorierne i Odense, Hamborg og Stockholm. Morten Heides musikalske profil er kendetegnet ved stor nysgerrighed, et højt aktivitetsniveau og en alsidig og helstøbt tilgang til musikken. Som både pianist og dirigent deler han sit professionelle virke mellem at give koncerter, dirigere kor og undervise i klaver og korledelse. Morten Heide er dirigent for Filharmonisk Kor i Odense og ved Allhelgona kyrka i Lund. Se også www.mortenheide.dk

Det er en fornøjelse for performance- og forskningsinitiativet *The Aesthetics of Music and Sound* www.soundmusicresearch.org og ResQ - Teknisk Service at kunne præsentere dagens frokostkoncert med Morten Heide. Det er én af de mange aktiviteter, der har fundet sted gennem årene i samspil mellem udøvende musikere fra Odense, Esbjerg, København og Aarhus – og fra udlandet – og forskere samt studerende fra Syddansk Universitet, hvor man har kunnet mødes og berige hinandens interesseområder inden for blandt andet NTSMB: *Netværk for Tværvideenskabelige Studier af Musik og Betydning* www.ntsmb.dk; NNIMIPA: *Nordic Network for the Integration of Music Informatics, Performance and Aesthetics* www.nnimipa.org; og det 2014-2016 forskningsprogram *The Performances of Everyday Living* og dets baggrundsmiljø, det igangværende performance- og forskningsinitiativ *The Aesthetics of Music and Sound* www.soundmusicresearch.org og <https://www.facebook.com/groups/TheAestheticsofMusicandSound/>.

Vi håber, at I nyder dagens koncert – den 62. siden den første frokostkoncert i april 2010 – og at I vil være opmærksomme på kommende aktiviteter, når frokostkoncertserien fortsætter i løbet af 2018.

- *Cynthia M. Grund* på vegne af *The Aesthetics of Music and Sound* www.soundmusicresearch.org; <https://www.facebook.com/groups/TheAestheticsofMusicandSound/>
- *Leif Jensen* på vegne af ResQ – Teknisk Service